

صافی : ۵

تشرین ثانی ۱۹۲۷

پیل : ۱

فلسفه و اجتماعیات

مجموعه سی

مؤسسی

آگاه سری

مدیری

محمد شروت

آیده برنشر اولونور

استقلال و قباطاش لیسهری فلسفه
و اجتماعیات و تجارت مکتبی اقتصاد معلمی

استقلال لیسهری مدیری استانبول ارکک
و استقلال لیسهری ادبیات معلمی

بر صایده

- تربیتی قسم : دینی اجتماعیات علمی ضیا
قانونلر تحاول ایدرمی (پوانقارده دن) م . المرامی
قیمتار عالمی (بوغله دن) زهت شروت
علمک فلسفی قیجق عامی سنج
اجتماعی حادثه نه در اسماعیل خیمرو
تطبیقی قسم : بشری ادبیاتک معشری اساسلری علمی ضیا
تقدیر و تحلیل قسمی : علم و فرضیه : (پوانقارده دن) م . ا .
یکی اجتماعیات درسلری . (محمد عزت) م . ث .
صوری و تطبیقی منطق : (حسن عالی) ح . ص .
اقتصاد و ملی سجیه هرمان لهوی (آلمانجه دن) در . ر .
فلسفی نشریات : آرتور هلمان (آلمانجه دن) در . ر .
دارالفنون ادبیات فاکولته سی مجموعه سی (**)
روحیات مجموعه سی : (فرانسزجه دن) ح . س .
مخابره شافیه بیه

اداره خانه : استانبول - شریزاده باشی - استقلال لیسهری داخلنده دائره مخصوصه
استانبول - مطبعه آمدی

اجتماعی حادثہ ندر ؟

اجتماعی حادثہ ندر ؟ سوالنہ برچوق اجتماعیاتجیلر، هر کسی تطمین ایدہ جک بر جواب ویرہ میورلر . بعض سوسیولوغلر ، جمعیتله عضویت اراسندہ هیچ بر فرق کورمیورلر . مثلاً « هر برت سپه نسر » ه کوره جمعیت ، عضویتک فوقندہ برشی دکلدرد . شعورسز اولماسنه رغماً عضولری ، نسجلری وسائرہ سیله مکمل بر عضویتدر . « لیلیه ن فهد » اسمندہ بر سوسیولوج ، بر نیل تمساحی ایله جمعیت اراسندہ هیچ بر فرق کورمیه جک قادار افراطه وارمشدر . بعض اجتماعیاتجیلرده واردرکه ، « اجتماعی قانونلر ، روحی قانونلرک خصوصی برشکلیدر . » (رومه لین) دیهرک کسوب آتارلر . بونلره کوره اجتماعی حادثہ ، روحی مقابل مناسباتدن باشقا برشی دکلدرد . « شتاملهر » ، « شپان » ، « غومپلوویچ » ، « دورقهیم » کی اجتماعیاتجیلرده ، فردیتجیلرک عکسنه اولارق ، اجتماعی ده غیر فردی ، عمومی ، آفاقی وصفلر آرلر . بونلره کوره ، جمعیت بر کلدرد . یعنی جزئلری متقابلاً تقیدایدلمش شائی اجتماعی بر وحدتدر . « شتاملهر » ه نظراً ، « اجتماعی حیات ، انسانلرک خارجاً تنظیم ایدلمش مشترک حیساتیدر . خارجی قانون ، حقوقی نظام ، اجتماعینک یکانه علامتیدر » « شپان » ، اجتماعی یی صیقی فونکسیونل رابطه لرله باغلی جزئلردن مرکب بر کل تلقی ایدیور . « غومپلوویچ » ، اجتماعی یی ، مشترک حیاتک دواملی بر تشکیلاتلیخنده آریور . « دورقهیم » ه کوره ، اجتماعی حادثہ ، فردک خارجنده مستقلاً یاشار وفردہ تضیق قدرتی حائردر . بز ، بوسوسیولوغلره کلیه جی دیرز . بونلر ، اجتماعی یی تعریف ایدهرکن اجتماعی مهتودی قوللانیورلر . کندیلرینه حرکت نقطه سی اولارق کل حالنده جمعیتی آلیورلر . برلرندن یالکز اجتماعینک وصف تمیزی بولق خصوصنده آریلیورلر . تعریفلرنده ، جمعیتی ترکیب ایدن عنصرلرک بر قاقنه ، کلک منفرد بر ویا داها فضله جزئنه اهمیت ویردکلی

کورنیلور. بونک ایچون بواجتماعیاتجیلرده اجتماعی بی بوتون خصوصیتلری ، بوتون وصفلریله ادراک ائتمه مزه یارایاجق آناختاری بولاماشلردر. بونکه برابر، اجتماعینک قاراقته رینی تصویر ی اولارق کوسترن وصفلری تثبیت ایتشلردر. هیچ برنده بوتون بو وصفلرک بر ترکیبی یوقدر .

روحیاتجیلره اینانیرسهق ، چوجوق اویونلری ، اعلان عشق ، قومار ماصه سنده کی هیجانی اجتماعی تلقی ایتک مجبوریتنده قالیرز. عضویتجیلری دیکه رسهک، کیم بیلیر هانکی اجتماعی حادثه بی قره جکره ، قالین باغیر صاغه بکره ممکه قالقارز . روحیاتجیلرک داغینیق تعریفلرینه مقابل « شتاملهر » ک تعریفی چوق داردر . اجتماعی حادثه ده اکثریتله خارجی ، حقوقی ناظم بولنور فقط حادثه نک، بالخاصه حقوقی بر عنصرک موجودیتله اجتماعی اولاجغنه ناصل حکم ایده بیلیرز ؟ حقوقی بر ناظمی احتوا ائتمه ین اجتماعی حادثه لرده واردر. مثلاً وطنداش حربنده خارجی، حقوقی نظام یوقدر . نقط بونکه برابر وطنداش حربی ، جمعیت حیاتنده چوق مؤثر اجتماعی بر حادثه در . « بشری حیات حادثه لرینک خارجدن تنظیمی، اجتماعینک برجهتیدر. خارجی ناظم ، اجتماعی کلک برعنصریدر. اجتماعینک برتظاهر شکلیدر. بو عنصر اجتماعیده بعضاً بولنمایبیلیر . فقط اجتماعی ده اجتماعیلکنی قایب ائتمه ز » (سولنتسهف) . « شتاملهر » مثلاً ، ازدواج ، ملکیت کی اجتماعی شکللرک ، مناسبتلرک انکشاف وتشکللرینک تاریخی تعقیب ایتک لطفنده بولنسییدی ، اجتماعی حادثه لرک هیچ بر خارجی ، حقوقی ناظمه تابع اولمادن انسیاقی بر صورتده ظهور ایتدکلرینی کوروردی . « حقوقی ناظم ، عمومیتله post factum کلن تالی بر تشکلدر » (سولنتسهف) . « شتاملهر ، خارجی ناظمه فضله قیمت ویریپوروانکشافک انسیاقی روشنی نظر اعتباره آلیور » (بوخارین) . « شپان » ک فونکسیونهل رابطه لرله باغلی کل فکری چوق مهمدر . ماکنه نک جزئاری ده معین فونکسیونلر ایفا ایده لرلر . « غومپلوویچک » تعریفی ده بزی تطمین ایتمز. چوق داردر. تشکیلاتلیق، خارجدن تنظیم ایدلک کی ، اجتماعینک یالکنز برجهه سیدر . بوتون اجتماعی احاطه ایده مه یز .

اجتماعی نک وصفی حقنده « دورقهیم » ک فکترلری چوق قیمتلیدر. فقط بونکه برابر « دورقهیم » اجتماعی حادثه بی بوتون وصفلریله بزه تعریف ایده مه ز. خارجیلک، آفاقیت ، تضیق اجرا ایتک کی وصفلر اجتماعی حادثه بی بوتونلکیله افاده ایده مزلر.

آشناغیده کوره جکمز کبی بووصفلر کافی دکلدلرلر. مثلاً اجتماعی حادثه ده ایرراسیونهل، غیرمتجانس، انسیاقی خصوصیتلر واردلر.

بورایه قدر قید ایتدیکمز تعریفلره مقابل مسئله یی بوسبوتون آیری برجه بدن کورن ماته ریالیست تلقیه کوره اجتماعی نك نه اولدیغنی تحلیل ایدلم :

یکی ماته ریالیست اجتماعیاتجیلر، اجتماعی حادثه نك حقیقی بنیه سنی تثبیت ایتک ایچون اولاً اجتماعی حادثه نك ظهور وانکشافنه خادم شرطلری کوستیرلرلر. ثانیاً اجتماعی حادثه یی دینامیک وستاتیک حاللرنده قاراقته ریزه ایدن وصفلری بولورلر. ثالثاً، اجتماعی حادثه نك شکللرینی تعیین ایدهلرلر. بوقاعده لره اتباعاً بزده اجتماعی تعریف ایدلم.

۱ — « اجتماعی » نك ظهوری ویشاماسی ایچون اول امرده حر اراده لی فردلر آراسنده مشترک حیاتک بولنماسی شرطدر. اجتماعی حیات، فردی اراده لرك چارپشدیغی، روحی متقابل تأثیراتک جریان ایتدیکی بر زمین ایستر. « اجتماعی حیات، غایهلر پیشسنده قوشان، همجنسلیله مجادله ایدن فردلرك بولندیغی یرده میدانلر ککیر. ذکا صاحبی فردلرك روحی حیاتی، حر اراده، روحی متقابل مناسبات، مشترک حیات متقابل مربوطیت الخ، اجتماعی نك موجودیتی ایچون الزم شرطلردر. « [سولنتسهف] پسیقولوژیک وفردی عنصرلر اولمادن « اجتماعی » قابل تصور دکلدلر. « آمون » دیورکه، « هر اجتماعی حادثه نك هم آفاقی اجتماعی، همده انفس فردی جبهه سی واردلر. هر ایکسی تجربی اولارق غیرقابل تقسیمدر. فقط نظری اولارق تفریق ایتک ضروریدر. »

« اجتماعی » نك تظاهری ایچون فردلر آرمه مند مشترک حیاتک بولنماسی ضرورتی غایت طبعیدر. مشترک حیات بر طرفدن، چارپیشان آرزولر، غایهلر استلزام ایدلر. بناء علیه فردلرك متقابل روحی تأثیراتی محتویدر. دیگر طرفدن ده فردلری بر برینه ربط و بر فردک حرکتی، دیگر فردلرك حرکاتی ایله تقيید ایدلر. بونکله برابر هر مشترک حیات، اجتماعی رابطی تولید ایتمز؛ هر مشترک حیات مطلقاً اجتماعی متقابل شرطلره تقيید ایدلش اولماز. اجتماعی رابطه خارجنده مشترک حیات واردلر. متقابل روحی تأثیراتی محتوی مشترک حیات، حد ذاتنده « اجتماعی » نك ظهورینه کافی بر زمین تشکیل ایدلر. « اجتماعی »، مشترک حیات خارجنده موجود اولماز. فقط مشترک حیات اجتماعی سز موجود اولا بیلر. او طوبوسنده کی یولجیلرك محبتنده ویا شوفوره قیزمالرنده « اجتماعی » یه

بکزمه برشی یوقدر . مشترک حیات متقابل روحی تأثیرات : « اجتماعی » نك
 ظهورینه خادم شرائطدن باشقا برشی دکلددرلر . « مشترک حیات حادثه لرنده کی ،
 پسیقولوژیک و طبیعی - تکنیک تقیدات ، بو حادثه لره درحال اجتماعیت قاراقته ری
 ویره مزلر فقط ، « اجتماعی » نك ظهوری ایچون لازم شرائطی وجوده کتیریرلر
 (آمون) . خلاصه ایدلم . جمعیتده یاشایان ذکا صاحبی ، فردلر و آرارلرنده کی
 مشترک حیات و متقابل روحی تأثیرات ، چارپیشان فردی اراده لرك حریتی ،
 « اجتماعی » نك ظهورینه خادم ضروری شرطلردر . بو شرطلره ، طبیعی -
 تکنیک و پسیقولوژیک شرطلر دیرز .

II — « اجتماعی » نك ماهیتنی ایجه آ کلامق ایچون « اجتماعی » بی
 قاراقته رینه ایدن وصفلری برر برر صایلم . ایلک اوجکه « اجتماعی » نك اک مهم
 وصفی آلام . « اجتماعی » حادثه خصوصی بر صورتده تقید (Conditionné)
 ایدلمشدر . اجتماعی مناسباتک ، تقید ایدلمش اولماسندن ، بر فردک اراده و حرکتک
 دیگر افرادلرك اراده و حرکتلریله تعیین ایدلیکنی آ کلارز . بسیط مشترک
 حیاتده هرکس بر برینه یا میخانیک ، یا فیزیولوژیک یا خودده تصادفی بر صورتده
 باغلیدر . تراموایده کی ، تیاتروده کی انسانلر کی . « اجتماعی مشترک حیاتده
 رابطه لر خصوصی ماهیتده درلر . بوراده بوتون حرکات و مناسبات متقابلاً تقید ایدلمش
 و اجتماعی کلک عضوی اولان هر فردک اراده و حرکتی متقابل رابطه لره باغلامشدر .
 « اجتماعی حادثه » شکلی بر صورتده کل حالنده برلشمش و بر برلینه باغلامش فردلر
 بولندینی و بر فردک اراده و حرکتک دیگر فردلرك اراده و حرکتلریله تقید
 ایدلمش اولدینی محله ظهور ایدر . « (سولنتسه ف) » بونوع مربوطیتلره و تقیداته ،
 اجتماعی مربوطیتلر و اجتماعی تقیدات دیرز . فرض ایدلم که ، دارالفنون درس خانه سننده
 مدرس ، طلبه خانلردن برینک سیغارا ایچمه سنه قیزیور . ذهنی طوپلایامیور .
 مدرسک حدتی ایله طلبه خانمک سیغارا ایچمه سی آراسنده سبی بر رابطه واردر .
 اکر طلبه خانم ، مدرسک جان صیقیجی درسندن خوشلانمادیغی ایچون سیغارا
 ایچدیسه ، متقابل روحی تأثیرات ده واردر . درس مدتجه ، موقت اولمقله برابر ،
 مشترک حیات ده واردر . فقط مدرسک حدتی ایله طلبه خانمک سیغارا ایچمه سی
 آراسنده هیچ بر اجتماعی رابطه ، اجتماعی قید ، اجتماعی مشترک حیات یوقدر .

بوراده کی تقییدات تماماً تصادفی ، فیزیولوژیک یا خود سوژه قتیف - پسقولوجیک ماهیتده در . مثلاً بلکه سیغارا دومانى مدرسه فنا تأثیر ایدره . (فیزیولوژیک قید) یا خود مدرس ، قادیلرک سیغارا ایچمه سندن خوشلانماز (سوژه قتیف - پسقولوجیک قید) . بوتون بونلر فردی ماهیتده حادثه لردر . اوکمزده حقیقتاً موقت اولماسنه رغماً مشترک حیات ، متقابل روحی تأثیرات حتی بو تأثیراتک آفاقى تظاهری واردر . فقط مدرسک حدتی ایله ، طلبه خامک سیغارا ایچمه سی آراسنده هیچ بر اجتماعى رابطه یوقدر . بو نوع بر حادثه هیچ بر زمان اجتماعى ماهیتده دکلدرد . اجتماعى نك موجودیتی ایچون تماماً باشقا نوعده رابطه لر ، تقییدات لازمدر .

باشقا بر مثال آلام . فاروق بک ، بقال احمد افندی رچل آلمق ایستر . فقط فیأتک یوکسکلکنه سینیرلیر . احمد افندی ایسه ، مالی الدن چیقارمق آرزوسنی مشتریسنه بللی ایتمهک ایچون متدایاً سیغارا ایچهر . فقط بش پاراده آشاغی ایتمز . احمد افندی نك سیغارا ایچمه سیله ، فاروق بک حدتی آراسنده متقابل تأثیرات واردر . هراکیسنک حرکتی متقابلاً تقیید ایدلمشدر . فقط « اجتماعى » حادثه لری نظراً اعتباره آلدیغمز زمان بو کبی تقییدات بزى هیچ علاقه دار ایتمز . احمد افندیله فاروق بکک آلیش ویریشنک باشقا بر جبهه سی ده واردر . برده اورادن باقالم . احمد افندی نك تکلیف ایتدیکی ، رچل فیأتی ، بوتون امتعه فیأتلرینک عمومی رابطه سنک نتیجه سیدر . یعنی یالکیز ، احمد افندیله فاروق بکک بازارلغنک و مجادله سنک نتیجه سی دکلدرد . « بازاره مشتریله ، صاتیجیلر کلیرلر . برنجیلرده پارا ، ایکنجیلرده امتعه واردر . مشتریلردن و صاتیجیلردن هر برى معین بر مقصد و کار الده ایتمک چالیشیر . هر برى امتعه سنه وپاراسنه بر قیمت ییچهر ، بازارلق ایدره . عمومی بازارلق نتیجه سنده بازار فیأتی تأسس ایدره . بو نتیجه ، آرتق هر منفرد مشتری نك ویا صاتیجینک دوشوندیکنه بکزه مز . بو مختلف ، « اراده » لرك چارپیشماسندن میدانه کلن اجتماعى بر حادثه در » (بوخارین) ایشته رچل فیأتی ده طبقی بونک کبی یالکیز احمد افندیله فاروق بکک بازارلغندن دوغما مشدر . امتعه فیأتلرینک عمومی رابطه سنک نتیجه سیدر . بو اعتبارله ، رچل فیأتی ، امتعه اشتراسی ، تقیید ایدلمش « اجتماعى » بر حادثه در

بوراده بحث ایتدیگمز تقییدات و نتیجه لری ، احمد افندیله فاروق بک آراسنده کی تصادفی رابطه لر ماهیتده دکلدرد . عمومی یعنی جمعیتلری ترکیب ایدن بوتون شخصلرک

منفعتلرینه باغلی رابطه لردر . اجتماعی تقیداتک نتیجه لری ، یالکیز احمد افندیله فاروق بکک منفعتلرینه تأثیر ایتمکه قالمازلر . عینی زمانده جمعیتده کی بوتون شخصلرک منفعتلرینه تأثیر اجرا ایدرلر . قیضاجا بو رابطه لر ، عمومی ماهیتده و بوتون تقیدات هر کس ایچون مساوی اولدقلرندن « اجتماعی » دیرلر .

« اجتماعی تقیداتک موجودیتی ایچون ششو شرطلر لازمدر : ۱ - متقابل رابطه لرله باغلامش و بربرلریله حل تماسده بولونان معین پارچالردن مرکب برکل (جمعیت) . ۲ - کلک پارچالرینک (سوزهلرک) چارپیشمالری ، تماسلری و بو چارپیشما و تماسلردن دوغان نتیجه لرک بوتون کله ، عمومی منفعتلره تعلق و تماس ایتمه سی . عمومی رابطه لر و تقیدات آنجاق بو صورتله تظاهر ایدرلر . ۳ - عمومی رابطه لر دولایسیله ، هر اجتماعی حادثه حد ذاتنده بر مناسبتدر . بناء علیه اجتماعی رابطه لرک راقته ری ، اجتماعی حادثه لرک اجتماعی منسابدن عبارت اولدیغنی افاده ایدر . » [سولنتسهف]

یوقارده مثال اولارق کوستردیکمز حادثه لرده (درس اشناسنده سیغاره ایچمک ، مدرسلکده بوکا قیزماسی) اجتماعی مناسبت نامنه برشی یوقدر . بو حادثه لردن هر بری منفرداً دیکرینک تأثیری آلتنده بولندیغنی و متقابل روحی تأثیرات نتیجه سی اولدیغنی حالده ینه « اجتماعی حادثه » سایلامازلر . چونکه بونلرده کی تقیدات تصادفی و بسیطدر . بوتون کله ، جمعیتله مناسبتدار دکلدیر .

« اجتماعی مناسبات ، اجتماعی رابطه لرک واجتماعی تقیداتک موجودیتنی تضمن ایدر . اجتماعی حادثه یی ، مجرد بر حالده موجود یعنی کالی ترکیب ایدن فردلرک جامعه سندن خارج اولمایان ، دوعروندن دوعرویه کله رابطه دار فردلر آراسنده کی منساباتک نتیجه سی شکلنده آکلامالیدر . اجتماعی حادثه ، بالخاصه بومعاده اجتماعی مناسبتدر . اجتماعی حادثه ، عمومی رابطه لرک ، عمومی متقابل تابعیتلرک نتیجه سیدر . کلک دامغاسنی ملایشیر و کلک بر جزئیدر . » [سولنتسهف]

« اجتماعی حادثه » نک بو وصفنی یعنی « اجتماعی حادثه » نک اجتماعی مناسبت اولدیغنی صوری بر وصف تلقی ایدیورز . « اجتماعی مناسبت مفهومی ، اجتماعی حادثه نک منشأ و نتیجه اعتباریه کله قوزال رابطه لرله باغلی اولدیغنی افاده ایدر . باشقا سوزلرله : اجتماعی حادثه کله رابطه دار و کله تقید ایدلمشدر . » [سولنتسهف]

اجتماعی مناسبت مفهومی یاخود اجتماعی تقید ایدلمش اولمای ، « اجتماعی حادثه » نک برنجی و مهم بر وصفی تلقی ایدیورز . بو وصف اجتماعی حادثه نک

بوتون انكشاف صفحه لریده ، ستاتيك و ديناميك حاللرنده موجوددر . بناء عليه لوزيك ماهيته در .

« اجتماعي حادثه » نك « اخلي بنیه سنی قاراقته ریزه ایدن وصفلردن بری ، غیر متجانسیت دیگری ده آفاقی موجودیت یاخود آفاقتدر . بو وصفلرده طبقی برنجی کبی « اجتماعي حادثه » نك بوتون انكشاف صفحه لرنده ، ستاتيك و ديناميك حاللرنده موجوددر لر « اجتماعي حادثه » هر زمان بوتون اشکالنده هم غیر متجانس ، هم ده آفاقتدر . بومهم وصفلی تحلیل ایده لم :

« اجتماعي حادثه نك ، غیر متجانسیتی دینجه ، ضداراده لرك منفعتلرك ، آرزولرك ، حالت روحیه لرك چارپیشمالرندن ، مجادله لرندن دوغان نتیجه لری آکلارز . اجتماعي حادثه ده تضاد واردر ، هر اجتماعي مناسبتك غیر متجانس اولماسی ، تقیید ایدلمش بولماسندن تولد ایتمز . بالعکس اجتماعي رابطه لر ، اجتماعي تابعیتلر ، اجتماعي تقییدات بربرلرینه ضد مختلف اراده لرك تماسلرندن ، مجادله لرندن دوغار . »

اجتماعي کل ، پارچالرك هیئت مجموعه سیدر (شیان) . فقط هر اجتماعي پارچا ، هر اجتماعي مناسبت ، کلک پارچالرينك ضد منفعتلريني عکس ایتدیرز . اجتماعي غیر متجانسیت تصادفی ماهيته دکلدر . فیزیولوژيك یاخود طبیعی فرقلرده استناد ایتمز . اجتماعي غیر متجانسیتك بنیه سنی ، بوتون جمعیت ایچون ضروری و حیاتی ماهيته اولان فرقلر تشکیل ایدر لر . ایتدائی قبیله ده عضوی بر صورتده یرلشمش انسانلر ، جدی اهمیتی اولمایان فرقلره رغماً (اسمز ، صاری صاچلیلر ، سروی بویلیرلر ، اختیارلر ، چوجوقلر ، قادینلر ، ارککلر .. الخ) عادتاً تصلب ایتمش بر وحدت حالنده ایدیلر . « جمعیتده ایسه ، هر کس بربرینه مربوط اولدینی حالده بربرندن تجرد ایتمش ، آیریلش وضعیتده در . (تونس) بو اجتماعي آیریلقلر ، تقسیم مساعییه مستنددر لر . یعنی جمعیتده ، اجتماعي استحصال سیریه مختلف شکلرده مناسبتدار مختلف ، اجتماعي زمره لر واردر . مثلاً استحصاله دوغروندن دوغرویه اشتراك ایدنلرله ، استحصالی تنظیم واورغانیزه ن ایدنلر کبی .

اجتماعي مناسباتك ، اجتماعي قیدلرله ، اجتماعي رابطه لرله باغلامش اولماسندن دولای هر اجتماعي حاثه ، ضروری بر صورتده ، اجتماعي آیریلقلره ، اجتماعي تقسیم مساعییه معکس اولور . هر اجتماعي حادثه ده بو غیر متجانسیت دامغاسی واردر . بو غیر متجانسیت ، اجتماعي زمره لرك موجود اولدینی جمعیتلرده داها بارز تظاهر

ایده‌ر. اجتماعی غیر متجانسیت ، صنفی غیر متجانسیت‌در. (سولنتسوف) هنوز اجتماعی زمره‌لرک تشکل ایتمه‌دیکی بر جمعیتده ، اجتماعیت واضح‌دک‌لدر. چونکه‌بویله بر جمعیت اساساً تام معناسیله بر جمعیت اولامامشدر.

اجتماعی حادثه‌لرده ، غیرمتجانسیت هر زمان کوزه چاریماز. مثلاً حقوقی بر معامله ، تقیید ایدلمش اجتماعی بر حادثه‌در. فقط بو حقوقی معامله تجار دن محمد بکه ینه تجار دن علی‌بک آراسنده جریان ایتدیکی زمان صنفی غیرمتجانسیتده تصادف ایده‌مه‌یز. اساساً یالکیز ایکی فردک (محمد بکه علی بک) منفعتک ، اراده‌سنک مجادله‌سنی نظر اعتباره آلیرساق ، اورتاده صنفی غیر متجانسیت نامنه برشی کورمک قابل‌دک‌لدر. بو معامله‌نک اجتماعیتی باشقا ساحده آرامق لازمدر. حقوقی معامله‌نک شکلی ، حقوقی قاراقته‌ری ، ایکی فردی اراده‌نک (محمد بکه علی بک) مجادله‌سندن دوغمش بر نتیجه‌دک‌لدر. کلی ترکیب ایدن پارچالرک مناسباتندن بر سیر ایله میدانه کلش بر نتیجه‌در. حقوقی معامله آنجاق بوشکلده جمعیتک شائی غیرمتجانس بنیه‌سنی عکس ایتدیرر. اجتماعی مناسباتی حقوقی بر شکلده افاده‌ایدەر. حقوقک غیرمتجانس قاراقته‌رینی آ کلامق ایچون حقوقی حادثه‌لرک ظهور ، انکشاف وتشکللرینی آیریجه تدقیق ایتک ، بنیه‌لرینی بولمق لارمدر. مبادله وپازار حادثه‌لرنده‌ده بوتون سوژه‌لر مساوی مناسبتلرده بولنورلر. بونکه برابر مبادله حادثه‌لری ، فیأت وسائره ، غیر متجانس ماهیتده اجتماعی حادثه‌لردندر. بونی‌ده آ کلامق ایچون اقتصادی حادثه‌نک (بومیانده مبادله حادثه‌لرینک) آیریجه تحلیلی لازمدر. بوايسه موضوعمز خارجنده‌در. اکثریتله ، بر حادثه‌نک غیر متجانس - صنفی قاراقته‌رده اولمادینی بونیوک بر وضوحله کوزه چاریار. بر مثال آلام ، والده خانم ، سوکیلی کوچوک اوغلنک اودایه کتیرلدیکنی کورونجه تبسم ایدەر. قارشیمزده پسیقولوژیک بر حالتک تبسم شکلنده فیزیولوژیک بر افاده‌سی واردر. بو حادثه ، تماماً فردی ماهیتده‌در. بو حادثه‌ده اجتماعی مناسبت ، اجتماعی غیر متجانسیت نامنه برشی یوقدر. بناءً علیه اجتماعی بر حادثه‌دک‌لدر.

اجتماعی غیر متجانسیت ، « اجتماعی » نک بر وصفی اولارق آنجاق جمعیتک انکشافیله تظاهر ایده‌بیلیر. اجتماعی حیاتک ابتدائی اولدینی و اجتماعی فرقلرک قطعی بر شکلده میدانه حیقمادینی جامع‌لرده غیر متجانسیت واضح‌دک‌لدر. حال حاضر جمعیتک (قایتالیست مناسباتک) انکشافدنبری ، تقسیم مساعی ، اجتماعی فرقلر

واضح و معین شکل‌گرفته تظاهر ایت‌مکده در لر. یعنی جمعیت‌ک اجتماعی فرقلری، قاپیتالیزمندن اعتباراً وضوح کسب ایت‌دیلر. اجتماعی حادثه لر، معین صنفی قاراقته رده غیرمتجانسیت کسوه سنه بوروندیلر .

اجتماعی حادثه نك «دیگر مهم وصفلرندن بری ده» «آفاقیتی» یعنی اجتماعی نك، فردك، فردی شعورك خارجنده موجود اولماسیدر. «دورقه‌یم» کوره اجتماعی حادثه آفاقیدر. یعنی شو ویا بو فردك پسیقولوژیک برحالی دکلدر. انفسی دکلدر. فردی شعورك، فردی وجدانك خارجنده موجود بر حادثه در. شوراده اوافق بر نقطه‌یه اشارت ایت‌دن کچه‌مه‌یه جکزر. «محمد ثروت» بك «فلسفه اجتماعیات مجموعه» سنك اوچنجی صایسینده اجتماعیات درس‌لرینه دائریازدینی بر مقاله ده دییور که: «جمعیت بزم شعور مزده یاشایان و بزه صیقی بر صورتده باغلی اولان بر ورلقدر. بو انفسی وارلق شو ویا بو شکلده بزم ایچمزدده یاشار.» «ثروت» بك ینه عینی مجموعه نك ایلک نسخه سنده «ایش» حقنده یازدینی بر مقاله ده تماماً عکسی بر ادعاده بولنیور. مقاله‌یی باشدن باشه اوقونجه کن‌دیسنك اجتماعی حادثه لری طبقی دورقه‌یم کی آفاقی تلقی ایت‌دیکنی کورییوروز. عجبا «ثروت» بك بر آی فرقله فکرلرینی دکیشدیردیمی دیرسکزر؟ مع‌نافیه شو آشکار بر حقیقتدر که، اجتماعی بزم خارجمزده یاشایان بر حادثه در. روحی نك خارجنده اولان «اجتماعی» موجودیتی ایچون معین بر شکلده تجلی ایت‌ک ایستر. بوکا، «اجتماعی» نك آفاقی‌اشمسی دیرز. «دورقه‌یم» ک دیدیکی کی، حقوق قانون اساسیده، موده قوستوملرده، ذوق صنایع نفیسه اثرلرنده تشخص ایدر. یومی حادثات، ستایستیقلره کچر.

آفاقی تظاهر دن بحث ایدر کن بو وصفك ایکی صفحه‌سنی نظر اعتباره آلق لازمدر. برنجیسی، اجتماعی حادثه نك فردی شعور دن مستقل، آیری موجود اولماسی، ایکنجیسی، اجتماعینك افاده‌سنی اشیاده بولماسی، آفاقی‌لشمه‌سی، تشخص ایت‌ه‌سیدر. برنجی صفحه ده، اجتماعی‌یی فردیدن، روحیدن آیران خصوصیت وارددر. مدرسك، درس اثناسنده سیغارا ایچیلمه‌سنه قیزماسی، طلبه خانمك حیات صیقیجی درسدن دولایی سیغارا ایچمه‌سی، اوغلنی کورونجه والدنك ممنونیتی الخ کی حاللر، یالکزر فردك شعورنده موجود، معین بر فردك پسیقولوژیسیله رابطه دارد. فردی برحالت روحیه، دیگر بر فردك ویا فردلرک تأثیر یله، متقابل تأثیر ایتله

میدانه کلسە بیلە ینە ماھیتنى دیکشديرە مەز . حالت روحیە مەعین برفردك پسیقولوژیسنە مربوط قالیرسە ، واوندن آیریلمازسە ، دائما فردى ماھیتنى محافظە ایدەر .

« اجتماعى » ، فردك شعورندن آیریلدیغى ایچون فردیدن فرقلیدر . تاریخده مثلاً لسانك تشکل سیرینی تعقیب ایدەجك اولورسەق ، بوسیرك ناصل تدریجاً فردى شعورندن آیریلدیغى ، هرکس ایچون عینی فکرلى افادە ایدن و بوتون فکرلە لازم اولان عمومی صدا قومپلە قسایرینك ناصل میدانە کلدیکلرینی ونهایت صدا سیستملرینك ناصل آفاقیشدکلرینی وفردى قونقرە شکلردن آیریلارق ناصل مستقل ، خارجی ، آفاقى برر موجودیت قازاندکلرینی کورورز (سولنتسەف)

آفاقى تظاهرلرک ایکنجى صفحەسى ، اجتماعى مناسباتك مختلف شکلردە تظاهر و تشخص ایتسیدر . آفاقى تظاهر ، « اجتماعى » نك ، يالکز فردك فوقندە ، خارجندە موجود اولماسندن عبارت دکلدر . عینی زماندە ، آفاقى تظاهر ، مختلف شکلردە تشخص ایدەر . حقوقى مناسبات ، قانوندە ، اقتصادى مناسبات ، امتعەدە الخ تشخص ایدەر . « انسانلرک اجتماعى مناسباتى ، ضرورى بر صورتدە مادی بر شکل آلیرلر . » (قاپیتال : قارل مارکس)

آفاقى تظاهرک بر اوچنجى صفحەسى داها واردرکە ، اودە ، اجتماعى مناسباتك (حادثەلرک) فردلرە جبر و تضيق اجرا ایتدیکیدر . اجتماعى حادثە ، بویله جە هم فردلرک فوقندە ، خارجندە و همده اونلرە جبر و تضيق اجرا ایدەر . « اجتماعى حادثە ، فردى ارادەلرک ، حسلرک ، حرکترلرک تقاطعندن میدانە کلیر و هرفردك ارادەسنی تعیین ایدەر . اجتماعى حادثە ، هرفردك ارادەسنی افادە ایتمز ، فردك ارادەسنە ضددر . فردك ارادەسنە اوپله جبرى اولارق حکم ایدەرکە ، فردا کثرتلە جمعیتك تضیقنى صیرتندە شدتله حس ایدەر . » (بوخارین) (اقتصادى بحران یوزندن تبارک افلاسی ، کتله وى استحصال یاپان فابریقلر قارشیدیسندە کوچوک آل ایشجیلرینك محوی الخ کبی) .

بوتون بو صفحەلر ، « اجتماعى حادثە » نك آفاقى تظاہریلە صیقى بر صورتدە باغلیدلر ، بر کل تشکیل ایدەرلر .

« اجتماعى حادثە » بی ستاتیک حالندە قاراقتریزد ایدن غیرمتجانسیت و آفاقیت « اجتماعى » نك دینامیک حالنە مخصوص وصفلردە رفاقت ایدەر . یعنی هم ستاتیک همده دینامیک حالردە موجوددر . « اجتماعى » بی دینامیک حالندە ، حرکت

و انكشاف سیرنده تدقیق ایده‌رسهك داها بر طاقم مهم وصف‌لره قارشیلایشیرز .
 « اجتماعي حادثه » نك ، قانونی ، تاریخی (زمان داخلنده متحول) ، نسبی (مكان داخلنده متحول) ، انسیاقی اولماسی و ترقی (غیر مکملدن ، مکمله دوغرو حرکت) ایتمه‌سی کبی خصوصیتلری « اجتماعي » بی دینامیک حالنده قاراقته‌ریزه ایده‌رلر .
 بوتون بو خصوصیتلر ، یعنی فانی ، نسبی الخ اولق یالکیز اجتماعي حادثه‌یه ویرکی دکلدردر . طبیعت حادثه‌لری ده قانونیدرلر . حقیقتاً اجتماعي قانونیت ، طبیعی قانونیتدن آیریدر . اجتماعي انكشاف قانونلری ، طبیعی انكشاف قانونلرینه بکزه مزلر . فقط بوراده بزی علاقه‌دار ایدن قانونلرک بنیه‌سی ، محتواسی دکلدردر . بزجه مهم اولان حادثه‌لرک عمومی قانونیتی یعنی ضروری بر صورتده میدان کله‌لرینک ، انكشافلرینک قانونیتیدر . حادثه‌لرک قانونیتی هم اجتماعي ، هم ده طبیعی حادثه‌لرده موجوددر . (طوپراغه دوشهن تخمک فیلیز و یرمه‌سی ، بویوک براختراک تکنیکی آلت اوست ایتمه‌سیله بوتون اجتماعي حیاتک دیکشمه‌سی کبی)
 فقط « تاریخی اولق ، مکمله دوغرو ترقی ایتک یالکیز اجتماعي حادثه‌لره مخصوصدر . طبیعی حادثه‌لر عالمی ، عمرینی سورمش ، دورینی اکمال ایتمش ، ابداع و یکی شکللر تولید ایتک قابلیتدن محروم برعاده تلقی ایده‌بیلیرز . اجتماعي عالم ایسه ، یکی یکی مناسبتلرک دوشندی بر عالم ، ابدی تحولات ، ابدی ترقیلر ، عالم خارجیه برابر کندی مناسبتلرینی ده دیکشدیرون انسانلرک مناسبات عالمیدر . » [سولنتسهف]
 اجتماعي مناسباتک تاریخی قاراقته‌رئیدن ، بوتون اجتماعي حادثه‌لرک تاریخی قاته‌غوریلر اولدیغنی آکلارز . یعنی اجتماعي حادثه‌لر ، تاریخی شرطلره تقید ایدلمشدر ، آنجان معین بر تاریخی وسطده ، معین تاریخی شرائطده میدان کله‌بیلیرلر . هر دورک مختلف اجتماعي مناسبات سیستمی واردر . قرون وسطانک فؤدال مناسباتی ، حال حاضرک سعی و سرمایه مناسباتی کبی . تاریخی قاته‌غوری اولان هر اجتماعي مناسبت کچیجیدر . بونک ایچون اجتماعي مناسباتک مطلق ، غیر متحول انكشاف قانونلرئیدن بحث ایده‌میز . یالکیز طبیعتده جاری قانونلرک مطلق قاراقته‌ری واردر . و ضروری بر صورتده میدان کلیر . یوقارده « اجتماعي حادثه » نك آفاقیتندن و تقید ایدلمش اولدیغندن بحث ایتمشک و دیمشک که ، « اجتماعي حادثه » لر ، هم بر برلریله چارپیشان فردلرک اراده‌لری خارجنده موجوددر و هم ده چارپیشان بوفردلرک حکم ایده‌رلر . ایشته بو کبی حادثه‌لر ، تاریخی بر ضرورته میدان کلیرلر . کونشک

دوغماسی ناصل ضروری ایسه ، شرائط موجود اولنجه، هر هانکی بر اجتماعی حادثه‌نكده ظهوری ضروری و غیر قابل اجتنابدر . مثلاً نیویورک بورس‌اسنده تأسس ایدن پاموق فیائی ، بر ضرورتك محصولی ، شائی واقع‌لرك ضروری بر نتیجه‌سیدر .

« اجتماعی حادثه » لرك انكشافی انسیاقیدر . « اجتماعی حادثه » لرك انكشافنده، ایرراسیونهل انكشافلرك بوتون خصوصیتلری وارددر . اجتماعی مناسبات تشکلاتی اعتباریله ایرراسیونهلدر . « اجتماعی حادثه لرك انكشاف سیری ، ایرراسیونهل بر سیردر » (سولنتسهف) . « انسانلر ، تاریخلری کندیلری یاپارلر .. هر کس شعورلی اولارق کندی خصوصی غایه‌سنگ پیشنده قوشار . تاریخ ، ایشته بو مختلف استقامتله دوغرو حرکت ایدن خارجی عالمه مختلف شکلدرده مؤثر اولان اراده لرك نتیجه‌سیدر ... فقط ... تاریخنده بو اراده لر ، اکثریتله تماماً باشقا ، آرزو ایتدکلرینه تماماً ضد نتیجه لر الده ایده لر . » (فویه رباخ)

« اجتماعی حادثه » بی سستاتیک و دینامیک حاللرنده تحلیل ایتدك . بر چوق وصفلر کوردك . شیمدی بو وصفلری طوبلایه رق « اجتماعی » بی تعریف ایده لم: انسانلر آراندی عمومی مقابل تغییرات زمینی اوزرنده ظهور ، تاریخی بر ضرورت راسباتی بر قانونینده انكشاف ایدیه آفاقی ، غیر منجاس حادثه لره ، « اجتماعی » دیر .

III — تقسیم مساعی به ، منفعت فرقلرینه اجتماعی تضادلره استناد ایدن اجتماعی مناسبات ، اجتماعی رابطهلر (اجتماعی حادثهلر) چوق متنوعدرلر . اجتماعی مناسباتك آلابیله چکی اشکال ، بو مناسباتك بنیه‌سینه ، اوزرنده انسانلرك ضروری مناسباتده بولندیغی زمینلره تابعدر . (سولنتسهف)

تقسیم مساعی به ، منفعت فرقلرینه اجتماعی تضادلره مستند جمعیتده « غایه لرك غیر متجانسیت » ی (ووند) ، عمومی مربوطیت ، عمومی تابعیت و مشترک فعالیت نتیجه‌سی ، مادی استحصال زمینی اوزرنده خصوصی شکلده اجتماعی مناسبات ظهور ایدر . اجتماعی کلک فردلری ، مادی ثروتلر ، الده ایتك غایه‌سیله بر برلریله مناسباتده بولنورلر . بر بونوع اجتماعی مناسباته ، مادی استحصال مناسباتی دیرز . بونلر اقتصادی مناسباتدر .

فقط تقسیم مساعینک ، منفعت فرقلینک موجود اولدینی هر جمعیتده ، مادی - استحصال بر نظامه محتاجدر . مادی . استحصال ساحه سنده انتظام ، قانونیت ایسه ، آنجاق ، استحصال فعالیتک نظام ، تشکیلات آلتنه آلتش اولماسیله ممکندر ؛ یعنی استحصال فعالیتی ، هر دورلو تخریباتدن ، خارجی دشمنلرک تعرضندن الح وقایه ایدملی ، جمعیتک استحصال فعالیتک انکشاف وادامه سی غاراتی آلتنه آلتلیدر . بویله تشکیلات ، نظام ومحافظه ضرورتی زمینی اوزرنده خصوصی شکلده مناسبات ظهور ایدر . اجتماعی کلک اعضالری ، نظام ، تشکیلات ، حکومت قورمق وبو نظاملری معین نورملر ، مؤسسسه لرله محافظه ایتمک غایه سیله بربرلریله مناسباتده بولنورلر . بز بو نوع اجتماعی مناسباته ، حقوقی - سیاسی مناسبات دیرز . بونلری ایکی مستقل شکه آیرموقده ممکندر . اوزمان بری حقوقی ، دیکری ده سیاسی (دولی) مناسبات اولور . (سولنتسهف) بوتون بو مناسبات طبقی مادی استحصال مناسبات کبی ، اجتماعی مناسباتک ، اجتماعی حادثه نك خصوصی تظاهر شکلریدر ، بو نوع اجتماعی مناسباتدن ماعدا مختلف زمینلر اوزرنده دوغان مختلف اجتماعی مناسبات واردر . وهیسی ده بوتون اجتماعی کلله رابطه داردر .

دین ، ئه تیک ، ئه سته تیک الح . مناسباتی ، یوقارکی اجتماعی مناسبات کبی ، اجتماعی کلک معین جبهه لرینی ، معین شکللرینی تشکیل ایدر لر .

اسماعیل ضرور